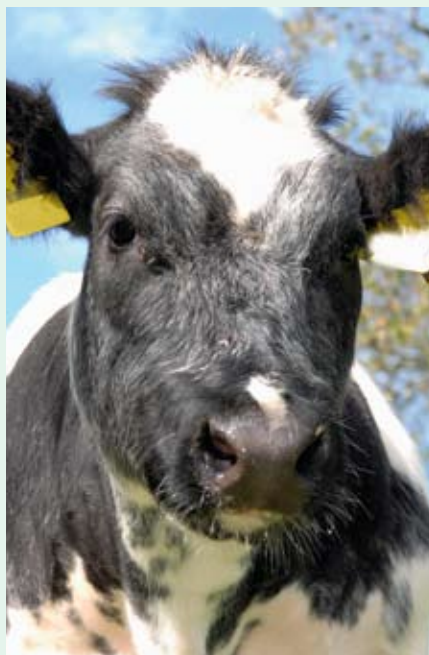

Waterhoofd

Ophoping van hersenvocht aanleiding tot hersenafwijkingen

Een aangekochte Belgisch witblauwe stamboekkoef van een liefhebber in mijn praktijk moest voor de tweede keer afkalven. De bezorgde veehouder had die ochtend vroeg gebeld. Omdat het een zeer luxe bespiede koe was, begon ik meteen met de keizersnede. De koe was geïnsemineerd met de stier Dansieur, de draagtijd bedroeg 280 dagen. Het kalf was goed volgroeid, mooi bespied en woog 60 kg. De kop was misvormd. Aan de voorzijde van het hoofd zat een huidzak ter grootte van een flinke voetbal. Het kalf leefde en was ondanks dit waterhoofd vitaal te noemen. Behalve de uitstulping aan de schedel was er aan het kalf geen enkele afwijking te zien. De schedel was iets misvormd op het voorhoofd en er was een duidelijke opening te voelen. De zak was met helder vocht gevuld. Omdat het kalf

redelijk vitaal was, besloten de veehouder en ik om het kalf een kans te geven. Die dag probeerde het kalf op te staan, maar viel elke keer hard neer. Ook vertoonde het spastische neigingen. Omdat we zagen dat de toestand van het kalf slechter werd, heb ik in overleg met de veehouder besloten het kalf te euthanaseren. In de sectiezaal van onze praktijk heb ik het kalf verder onderzocht. Tussen de ogen zat een opening van waaruit het hersenvocht onder de huid van het kalf terechtkwam. Daar vulde zich een grote zak met vocht. Bij het openen van de schedel zag ik dat meer dan de helft van de grote hersenen ontbrak. De kleine hersenen en de hersenstam leken wel normaal.

Niels Groot Nibbelink,
vkdierenarts Rund

De encyclopedie **Hydrocephalus externus**

Een waterhoofd komt bij kalveren zelden voor. De aandoening berust op een toename van het hersen- of cerebrospinale vocht door obstructie van de afvoer of door verminderde resorptie. Door een ophoping van hersenvocht in de grote hersenkamer worden bepaalde hersendelen weggedrukt. Als dit alleen inwendig blijft, dan spreekt men van een hydrocephalus internus. Wanneer deze ophoping erg groot is, kan het zijn dat de schedelbeenderen uiteen worden gedrukt. De schedel raakt misvormd en buiten

de schedel zijn zelfs met vocht gevulde ballen te zien. In dat geval is sprake van een hydrocephalus externus. Door de verhoogde druk kunnen sommige hersendelen minder of niet ontwikkelen.

Meerdere factoren kunnen een rol spelen. De literatuur beschrijft verschillende oorzaken waaronder diverse genetische afwijkingen en/of omgevingsfactoren. Bij de erfelijke variant komt het waterhoofd tot uiting door een toevallige paring van twee ouders die drager van het afwijkende gen zijn zonder dat het tot uiting komt bij deze stier en koe, ook wel recessieve overdracht genoemd.

Omgevingsfactoren kunnen eveneens een rol

spelen. Vitamine A-tekort zou door beenderdeformaties in zeldzame gevallen aanleiding kunnen geven tot hydrocephalus. Een infectie van de koe tijdens de dracht met virussen zoals bvd of blauwtong kan ook een afwijking geven aan de hersenen. Deze hersenafwijkingen komen tot stand doordat het virus de hersenen beschadigt tijdens de ontwikkeling van de hersenen.

Blootstelling aan toxische stoffen, giftige planten, hoge koorts en harde palpatie van de vruchtvliezen en het kalf tijdens drachttonderzoek zijn andere genoemde oorzaken van hydrocephalus.

Heeft u vragen of wilt u meer informatie over dit onderwerp?

Raadpleeg uw dierenarts